

הר תבור

ע"ש פונים

במרכז הגליל התחתון ניצב לו בולט למרחקים הר תבור. גובהו הרב יחסית לסביבתו הפך אותו לנקודה מעניינת והביא אליו סיירים, מצביאים ואנשי דת, שיצרו היסטוריה מרתקת לאורך אלפי שנים. השבילים בפסגת ההר לוקחים אותנו לטיול מעגלי עם תצפית מרהיבה לכל רוחות השמיים, וגם אפשרות למסע הרפתקני יותר במורדותיו הצפוניים. רוב השנה תיהנו כאן מצל ופריחה.

נוסעים בכביש 65 מעפולה לכיוון צומת גולני. בצומת תבור פונים: הוראות הגעה שמאלה (צפונה) לכביש 7266 בעקבות השילוט לדבוריה. בכיכר המרכזית בכפר [1] במפה] יש פונים ימינה בעקבות השילוט לפסגת התבור ולמנזר, ולאחר כ-5 דקות נסיעה פונים ימינה [2] לפסגת ההר.

הכביש הצר (סעו בזהירות) מתפתל בחדות כ-15 פעמים עד שהוא מגיע לראש ההר ובו צומת לא משולט [3]. כאן נבחר בדרך הימנית שעד מהרה עוברת מתחת לשער אבן עתיק [4]. הדרך הצרה ממשיכה בין שדרת עצים עד שמגיעים למגרש החניה [5] של המנזר על פסגת ההר.

ולהכניס את הכפר דבוריה כיעד הנסיעה (ייתכן waze ניתן להשתמש באפליקציית והמסלול אליו יעבור דרך הכפר השכן איכסאל). הכביש העולה לכנסייה מפותל מאוד, ובסיומו תגיעו לשער הכניסה, שעשוי אבן. על השער תלוי שלט המציין כי מדובר בשטח פרטי, אולם ניתן להמשיך הלאה עם הרכב, בכביש הגישה הצר, לעבר רחבת החנייה שלפני הכנסייה. אזור החניה לא רחב במיוחד והוא עשוי להיות מלא בשבתות וחגים. איך. במקרה כזה, חיזרו בכביש הגישה אל עבר אזור השער וחנו שם (מרחק 200 מטר) מטיילים

תחילת הטיול הינה בכנסייה הפרנסיסקנית שבפסגת ההר. מהכנסייה ניתן להמשיך לטיול רגלי שאורכו כ-2.5 ק"מ, בשביל המקיף את ההר ומספק תצפית מרהיבה לכל עבר. ניתן להסתפק בהחלט בטיול המעגלי, אך לרוצים להאריך

ישנן שתי אפשרויות מומלצות:

בהמשך לסיור המעגלי, ירידה מהתבור בחלקו הצפוני לעבר הכפר 1. שיבילי (שביל ירוק) הירידה שהינה תלולה מספקת חוויה הרפתקנית ומפגישה אותנו עם החורש הצפוף. מסלול זה, שמתואר בהמשך דורש השארת רכב בסופו. המסלול מוסיף כ-1 ק"מ הליכה (אך יש לתכנן קצב איטי בגין הירידה התלולה). מומלץ להביא מקלות הליכה. הרכב המאסף צריך לרדת את התבור ובסוף הירידה [2] לפנות ימינה, לנסוע כ-200 מטר עד שרואים מגרש חניה גדול ומסעדה לצידו [9]. שם מסתיים המסלול.

לבעלי רכב אחד, בדרך כלל אין בעיה גם לתפוס טרמפ ממגרש החניה בסוף המסלול לעבר ראש התבור שכן יש שפע מוניות ורכבים אחרים הנוסעים מנקודה זאת למנזר.

בהמשך לסיור המעגלי ירידה מחלקו הדרומי של התבור לעבר עין צאן 2. וכביש 65 (שביל אדום) מסלול זה תלול פחות, אך ארוך יותר (2 ק"מ). נקודת הסיום שלו היא כ-800 מטר דרומית לצומת גזית. המסלול אמנם תלול פחות, אך ההקפצה לנקודת הסיום ארוכה יותר ולכן לא אתאר אותו בהמשך.

ממגרש החניה נלך מזרחה לעבר הכנסייה. לפי שנכנס בשעריה, כדאי לעלות בגרם המדרגות מצד ימין, המוביל אותנו לתצפית מרהיבה על הר תבור וסביבותיו. גם מצידה השמאלי של הכנסייה תמצאו מרפסת תצפית קטנה שניתן להשקיף ממנה אל הנוף.

הר תבור מתנשא לגובה של 562 מטר מעל פני הים. ייחודו הוא לא בגובהו האבסולוטי (שכן ישנם פסגות רבות בארץ הגבוהות ממנו) אלא בכך שהוא גבוה בצורה ניכרת מעל סביבתו (כ-400 מטר) דבר ההופך אותו לנקודה מרכזית ושולטת על כל הגליל התחתון. מבחינה גיאולוגית הר תבור הינו "הורסט" – אזור שהובלט מעל סביבתו בעקבות לחצים טקטונים מתוך פנים כדור הארץ.

הר תבור היה גבול נחלותיהם של שלושת שבטי ישראל: זבולון ממערב, יששכר מדרום, ונפתלי מצפון. סיפורה של דבורה הנביאה וברק בן אבינועם שהביסו את סיסרא מסופר בספר שופטים פרק ד' ומזכיר את התבור כנקודת הכינוס של הצבא העברי.

בימי המרד הגדול (66-70 לספירה) הקיף יוסף בן מתתיהו, שהיה מפקד המרד בגליל, את ראשו של התבור בחומה שאורכה כשלושה ק"מ ועוביה כשני מטרים. ההר נפל בסופו של דבר בידי הרומאים בגלל שהמים בבורות האגירה שבהר אזלו. הרומאים שהבטיחו לא לפגוע בנכנעים, לא עמדו בסיכום וטבחו בהם.

הר תבור קדוש לנוצרים מאחר ולפי מסורתם זהו "הר ההשתנות" של ישו. האירוע המתואר בספר הבשורה על פי מתי,

פרק י"ז בברית החדשה להלן:

לאחר ששה ימים לקח ישוע את כיפא ואת יעקב ואת יוחנן אחיו. הוא העלה אותם להר גבוה לבדם

והשתנה לעיניהם; פניו זהרו כשמש ובגדיו הלבינו כאור.

לפתע נראו אליהם משה ואליהו כשהם מדברים אתו.
הגיב כיפא ואמר אל ישוע:

אדוני, טוב שאנחנו כאן. אם תרצה אעשה פה שלוש סכות, לך אחת, "למשה אחת
ולאליהו אחת".
עודו מדבר וענן בהיר סכך עליהם והנה קול אומר מתוך הענן: "זה בני אהובי אשר
תפצתי בו; אליו תשמעון.

כשמעם זאת נפלו התלמידים על פניהם ופחדו עד מאד.
ישוע נגש, נגע בהם ואמר: "קומו ואל תפחדו!
הם נשאו עיניהם ולא ראו איש זולתי ישוע לבדו.
כשירדו מן ההר צוה עליהם ישוע: "אל תספרו את המראה לאיש עד אשר יקום בן-
האדם מן המתים.

המפגש מתאר את השתנות ישו לפני תלמידיו ופגישתו את משה רבינו ואת אליהו
הנביא. הנוצרים רואים אירוע זה כמקביל למעמד הר סיני התנכ"י.
קדושתו של ההר הביאה למסורת של עליה לרגל להר, ובהמשך להקמת כנסיות שונות
שקיבלו את פניהם של עולי הרגל.

תצפית ממרפסת הכנסייה:

ממרפסת הכנסייה צופה לצד דרום ניתן לראות היטב את כל הגליל התחתון. ממזרח
רואים את עמק יזרעאל ומעליו את הגלבוע. מדרום ניתן לראות את גבעת המורה
ולרגליה עפולה, עין דור ותמרה. במערב ניתן לראות את הכרמל מתחבר להרי שומרון
ובין לבין את כביש 65 המתפתל וחוצה את הגליל התחתון

הכנסייה הפרנסיסקנית:

לאחר שהכרנו מעט יותר לעומק את ההר, נחזור למבנה הכנסייה ונכנס פנימה
להתבונן. מבנה הכנסייה הנוכחי נבנה בין השנים 1921-1925 על פי תוכניות של
האדריכלים האיטלקים אנטוניו וגולס ברלוצי. בתכנון המבנה לקחו האדריכלים
בחשבון אזכורים למבנה הכנסייה מהתקופה הביזנטית שעמדה על ההר. בחזית
הכנסייה שני מגדלים המחברים עלי ידי גמלון מפואר. בתוך כל אחד מן המגדלים
קפלות (מימין לכבוד משה רבנו ומשמאל לכבוד אליהו הנביא). נמצאות

במרכז הכניסה (האפסיס) ישנו פסיפס המתאר את סיפור "ההשתנות". מתחת למבנה
נמצאת הקריפטה שאליה יורדים ב-12 מדרגות. כאן ניתן לראות את יסודות הכנסייה
הקדומה מהתקופה הביזנטית וכן בתוך הרצפה, מתחת לדלתות העץ, מראים הנזירים
את הסלע שעל פי מסורתם עמד עליו ישו בשעת ההשתנות

מחוץ לכנסייה ניתן לראות מבנים נוספים הכוללים מבנה שירותים וכן מוזיאון קטן
המתעד את ממצאים שנאספו בעת החפירות ופעולות הבנייה השונות

הביקור בכנסייה הפרנסיסקנית מחייב לבוש צנוע, וחשוב •
לתכנן את הביקור בכנסייה בהתאם לזמני הפתיחה: בשעות 8:00-12:00 ובשעות 14:00-18:00 (בקיצ עד 17:00)

שביל פסגת הר תבור:

לאחר הביקור בכנסייה, נתחיל ללכת עם כביש הגישה המוביל לכנסייה עד שנגיע לשער האבן המרשים הנקרא באב אל-הווה (שער הרוחות) שהינו שחזור לשער צלבני עתיק יותר [4]. כמה עשרות מטרים לאחר מעבר השער נפנה לשביל עפר היוצא שמאלה מן הכביש (אם גבכם אל הכנסייה) ומסומן בסימון שבילים שחור וכן בסימון שביל ישראל.

השביל לוקח אותנו בדרך מקסימה, העוברת בתוך החורש הגלילי המורכב מעצי אורן ירושלים, חרוב מצוי, אלת המסטיק, אלון מצוי, אלה ארץ-ישראלית, אלון תבור (הנקרא על שם ההר). בסתיו פורחים כאן חצב מצוי וחלמונית גדולה ולקראת סוף החורף ובאביב נפגוש את הדודא הרפואי, כרכום חורפי, סתווניות, נרקיסים, רקפת מצויה, כלנית מצויה, כדן סגול, עיריוני צהוב, דבורניות שונות וסחלבים נוספים.

לאחר כ-500 מטר נפגוש נגיע למפגש שבילים בו נראה שביל אדום [6] היורד את התבור דרומה לעבר עין צאן (ההליכה עם אפשרות זו מוזכרת בתחילת מסלול הטיול). אנו נמשיך עם השביל השחור תוך שאנו עוברים מספר תצפיות מרהיבות לכיוון דרום ומזרח.

לאחר כ-500 מטר נוספים, נגיע למפגש שבילים נוסף בו ישנו שביל כחול [7] היורד מזרחה את התבור (ועימו שביל ישראל). אנחנו נמשיך עם השביל השחור, מקיפים את התבור.

מכאן מתחילה תצפית מזרחה לעבר הכנרת והגולן, ובהמשך צפונה להרי הגליל ואף לחרמון הנראה מושלג בחודשי החורף.

לאחר כ-800 מטר נגיע למפגש עם שביל ירוק [8] וכאן מסתיים למעשה השביל השחור. כאן עומדות לפנינו שתי אפשרויות:

1. לסיים את המסלול המעגלי ולחזור לרכב - לשם כך נבחר במסלול הירוק. [3] השמאלי הממשיך כ-500 מטר נוספים עד לכביש הגישה לכנסייה.
2. לפנות ימינה בשביל היורד את התבור לכיוון צפון.

הירידה לכפר שיבלי:

אם בחרתם לרדת את התבור, יש כאמור לפנות ימינה בשביל הירוק. השביל יורד ירידה תלולה מגובה של 530 מטר עד לגובה של 270 מטר. אורך קטע זה שבסופו [9] נגיע לישוב שיבלי הינו קצת יותר מ-1 ק"מ.

ההליכה מרשימה במיוחד שכן כמעט לכל אורכה ישנה תצפית מרהיבה צפונה לעבר בית קשת, עין מאהל, ונצרת בכיוון צפון מזרח.

בתום הירידה תגיעו לחניון האוטובוסים של הכפר ממנו עוברים התיירים המגיעים להר למוניות הלוקחות אותם בדרך המפותלת לעבר הכנסייה.

בסוף המאה ה-19 ובמאה העשרים שלט באזור הר תבור שבט בדואי בשם ש-צביח. בני שבט זה התנכלו למושבות היהודיות שהוקמו בסמוך להר ובהם כפר תבור (מסחה), אילניה (סג'רה) ולקיבוץ של הפלמ"ח, בית קשת, שהוקם בשנת 1944

במסגרת מלחמת העצמאות, חטיבת גולני קיבלה את המשימה לשחרור המרחב שמסביב להר תבור. מספר התקפות של החטיבה והתקפות נגד של תושבי הכפרים הסתיימו לבסוף בכיבוש הר תבור ביולי 1948. בני השבט א-צביח נמלטו לעבר הירדן וסוריה ורק פלג אחד שלהם שב ונאחז במקום. פלג זה, הנקרא א-שבלי קשר את גורלו בגורלה של מדינת ישראל ובניו אף משרתים בצה"ל. מאז שנות השמונים עבור בני השבט להתיישבות קבע במורדותיו הצפוניים של הר תבור. נכון לסוף 2010 הוא מונה ביחד עם הישוב אל אל-גנם הנמצא בצידו הדרומי של ההר, והשייך לאותה מועצה מקומית, כ-5100 תושבים.

בנקודה זו סיימנו את מסלולינו.

אם תרצו תוכלו לחזור להר ולבחור בכביש הפונה שמאלה מנקודת הפיצול של הכביש בראש ההר – משם תוכלו להגיע לביקור בכנסייה היוונית.

